

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy hóra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Videken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és a ünnepek után való napon is.

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyitási díj: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat a nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

A külön vámterület és a magyar agráriusok.

Kolozsvár, márc. 16.

Egyik korábbi számunkban Rubinek Gyulának a szabadelvű pártból történt kilépése alkalmából foglalkoztunk a gazdasági különválás kérdésének a magyar agráriusokhoz való viszonyáról. Igyekezünk kimutatni különösen azt, hogy a Németországgal kötött kereskedelmi szerződésnek a magyar mezőgazdaságra minő káros hatásai lesznek és igyekezünk kellő értékűre szálítani azokat az érveket, melyekkel a magyar gazdaközönség előtt a gazdasági különválás eszméjét a tulajdon politikusai népszerűtlenné tenni igyekeznek. Reméltük akkor, hogy a Németországgal kötött kereskedelmi szerződés megismerése után nem fog maradni a szabadelvűpártban agrárius politikus még hirmondónak sem. Hát egy hirmondó maradt: Zselénszki Róbert gróf, a ki bár tagja a száznegyven főből álló szabadelvűpártnak, mégis mint egyetlen szabadelvűpárti agrárius izoláltnak áll a parlamentben. Annál különösebb, hogy ez az egyedülálló politikus meghívást kapott a király elé. De Tisza gróf tudta, hogy mit cselekszik, mikor Zselénszki grófnak meghívót szerzett a Burgba, mert a nemes gróf jobb ügyhöz méltó buzgalommal neki rontott az önálló vámterületnek. Zselénszki grófnak a király előtt tett kijelentései érthető konsternációt okoztak országszerte úgy, hogy Zselénszki gróf szükségesnek látta, hogy a „Hazánk“-ban valamennyire enyhítse a dolgot. A Hazánk ugyanis ma reggel érkezett számában így ír:

Gróf Zselénszki Róbertet Bécsben időzése alkalmával meginterjuválták, nyilatkozatait azonban nem egyformán közölték a lapok. Munkatársunknak volt alkalma alaposan tájékozódnia. Gr. Zselénszki egyáltalán nem merült bele a katonai kérdések fejtegetésébe, ezekkel nem foglalkozott oly behatóan, hogy nézeteit másokra szuggerálni kívánná.

Az Ausztriával fennálló

vámszövetségnek azonban hiva a gróf, a ki úgy látja, hogy éppen most érkezett el az az idő, amikor a közös vámterület termelését a legfontosabb pontokban mar abszorbeálja a fogyasztás, így csak ezután kezdene használni a közös állapot a termelő gazdaközönségnek, mely idáig áldozatok árán tartotta fenn a közös vámterületet.

A különválásra tehát most tartaná legrosszabbul megvalósítottnak az időt. S a mennyiben ma nem lehet megállapítani, mikor következik be a különválásra kedvező időszak, ennél fogva gr. Zselénszki helytelennek tartja, hogy már most megkötésük kezünkbe arra nézve, miszerint bizonyos idő múlva kötelesek leszünk átlépni a külön alapra, tekintet nélkül arra, miként alakulnak odáig a nemzetközi vámpolitikai viszonyok. Maradjon az ország ura saját akaratának és akkor határozzon, mikor elhatározásának összes konzekvenciáit világosan megítélheti. Az átmenetre tehát semmiféle terminust nem concedál, mert hogy ez a kedvező időszak mikor következik be, az nem tőlünk függ, hanem az egész külső világtól. „Tudom, mondá gr. Zselénszki, hogy álláspontom nem populáris, de hisz az nem is kötelező senkire nézve. Tekintet nélkül azonban arra, minő kritikával találkozok álláspontom, annyit mindenesetre kívánok, hogy a mennyiben egyéni nézetemről szó esik, azok tisztán álljanak a nyilvánosság előtt.“

De megszólal ma egy másik nagy súlyú bíró agrárpolitikus is, és pedig Saghgy Gyula egyetemi tanár és országgyűlési képviselő és rendkívül érdekes fejtegetéseiben igazolja a mi nemrégiben elfoglalt álláspontunkat. Éppen a német szerződés gondolatából bizonyítja Saghgy Gyula is a „Budapest“ című lapban, hogy az agráriusok nem lehetnek hívei a közös vámterületnek.

A két véleményt azért állítjuk szembe egymással, mert az Országos Magyar Gazdasági

Egyet most fogja tárgyalni a gazdasági különválás kérdését és a két ellentétes véleményt éppen Zselénszky gróf és Saghgy Gyula fogják képviselni.

Saghgy Gyula nagyérdékű cikke itt következik:

A magyar agráriusok egy jelentékeny része határozott állást foglal a közös vámterület mellett és nagyon elriasztani törekszik a magyar mezőgazdákat a külön vámterület életbe léptetésétől, ámbar ma már elég sokan vannak az agráriusok között is és még többen a külön vámterület hívei és a magyar nemzet gazdasági boldogulását a külön vámterületől várják, természetesen ha annak alapján a gazdasági viszonyok a mezőgazdaság érdekeit is kielégítő és támogató rendezést találnak. De az ellentábor éppen ennek lehetőségét vonja kétségbe és azért ezen felfogásával szükséges szembezállnunk s állást foglalunk és az eszméket egymással szemben tisztáznunk.

Azt senki se vonja kétségbe, hogy a közös vámterületről a külön vámterületre való hirtelen, minden átmeneti intézkedések nélküli átmenet első hatásában, mielőtt annak jótékony eredményei mutatkoznának, nagy gazdasági megrázkódtatást vonhatna maga után, a mi első sorban a magyar mezőgazdaságot érintené, a mit tehát mindenesetre el kell kerülnünk s hogy ezt el lehet kerülni, ezt kimutatni törekszünk további fejtegetésünkben. Előbb azonban bizonyos előkérdésekkel kell tisztába jönnünk már csak azért is, hogy ne írjon az ellentábor oly követelményeket a külön vámterület rovására, a melyek az eddigi vám- és kereskedelmi politika mellett a közös vámterület alapján is okvetlenül be fognának következni. Értjük itt első sorban azt a gazdasági depressziót, a mely mezőgazdaságunkat az eddigi kormány által már megkötött s habár jogilag bennünket még eddig nem is kötelező, de azért lényegében a német állammal felforgó viszonyunkat fogva alig elutasítható német kereskedelmi szerződéssel fog érni. Hát ennek a szerződésnek hátrányait ne méltóztassék a külön vámterület rovására írni, mert azokat a közös vámterület alapján se kerülhetjük ki.

A másik előkérdés pedig, mely tisztázandó, hogy az ellentábor, mikor a külön vámterületről van a

szó, azzal legalább összes argumentumaiban és fejtegetéseiben mindig az Ausztriával való vámháborút, mintegy annak elmaradhatatlan járulékát köti egybe.

Pedig hát legalább azok, a kik a külön vámterület mellett vannak, éppen nem akarnak vámháborút Ausztriával; sőt ellenkezőleg azt mindenképpen elkerülni akarják, a mint az csakugyan elkerülhető is és éppen nem képezi a külön vámterület elválaszthatlan függelékét.

Hiszen a külön vámterület felállításának esetében mindkét állam életbevágó érdeke a vámháború kikerülése és pedig sokkal nagyobb mértékben még Ausztriának, mint Magyarországnak. No már most akármilyen magasan hullámozzanak is a szenvedélyek ez idő szerint és akármily erősen szittassék is bizonyos osztrák körök részéről a gyűlölet tüze Magyarországgal szemben, azt csak egyik államról se lehet feltételezni, tehát Ausztriáról sem, hogy csupa gyűlölködéssből öngyilkos gazdasági politikát akarjon tűzni. Tehát semmi kétség nem lehet az iránt, hogy igen is képesek leszünk a külön vámterület behozatala esetén Ausztriával mindkét állam érdekeinek megfelelő kereskedelmi szerződést kötni.

Hogy milyenek legyenek ennek a kereskedelmi szerződésnek a részletei, abba most mélyebben és terjedelmesebben belebocsátkozni alig lehetséges, mert erre mindenesetre lényeges befolyással kell hogy legyen az a körülmény, vajjon Németországgal, esetleg Olaszországgal is kénytelenek leszünk-e külön vámterület alapján ugyanazon szerződést a maga teljességében fogadni el, a mit már a két kormány megkötött, vagy pedig lehet-e Magyarország érdekeit jobban kielégítő külön megállapodásra jutnunk, különösen Németországgal. Általánosságban azonban annyit megjegyezhetünk, hogy minden körülmények közt az Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződésnek olyanoknak kell lenni a részletekben, a mely kizárja annak a lehetőségét, hogy az Ausztria és Magyarország között létesült megállapodásból a többi különállamok maguknak külön jogot formálhassanak, külön igényt támaszthassanak. Így ha például a német kereskedelmi szerződést teljes mostani tartalmával kénytelenek volnánk Magyarországgal részéről is elfogadni, az Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződésnek lényegében a két állam közötti sza-

bad forgalom szellemében kellene kötetni, hogy a mezőgazdaságunkra való hátrányos visszahatásai nem annyira a külön vámterületnek, mint inkább a Németországgal kötött kereskedelmi szerződésnek kikerültek legyenek.

Ez azonban nem zárja ki azt, hogy Ausztria és Magyarország között a vámvonal azonnal felállítása már csak a fogyasztási adók eddigi rendszerének Magyarországon az ország gazdasági érdekeinek megfelelő reformálhatása szempontjából is, de ezen u. n. fogyasztási vámvonal mellett kétségtelenül lehetne bizonyos pénzügyi vámkokat is behoznunk, a mint a maga teljességében érvényesülhetne a cukorsurtaxe is, mert mindezek által a külföldi kereskedelmi szerződések nem érintetnek, mint nem érintetnek most a tiroli határon szedett gabonavámok által sem.

Erős meggyőződésünk, hogy ilyenféle kereskedelmi szerződés megkötése nem ütköznék nagyobb nehézségbe és mindkét állam érdekeit kielégíthetné. Másrészt fenállása ideje alatt mind a két állam részéről majdan a további jövőre oly tapasztalatok állnának rendelkezésére, melyek mellett újabb kereskedelmi szerződés, ettől eltérő alapokon is, mindkét állam érdekeinek megfelelően lenne annak idején létesíthető. S ha egyelőre a külön vámterülettel nem érünk el mást, mint a fogyasztási adórendszerünknek állami, pénzügyi és gazdasági érdekeinknek megfelelő átalakíthatását, némi pénzügyi vámkokat és a cukorsurtaxe teljes érvényesülését, hát akkor ennek a jelentősége és értéke se kicsinyelhető le, mert hogy egyebet ne említsünk, csak példaképp a cukoriparra, valamint a szesziparra ez nagyon jótékony hatással s így visszahatásában a mezőgazdaságra is feltétlen előnyös lenne s min-

denesetre elérnénk emellett legalább is annyit, hogy a külön vámterület, mint olyan semmiféle hátrányos befolyással nem lenne mezőgazdaságunkra, mert azok a hátrányok, melyek esetleg mutatkozhatnak, nem ebből, hanem némely külállammal már megkötött szerződésekből folynának. E mellett gazdasági függetlenségünk és gazdasági állapotaink jövő önálló, egészséges fejlődésének alapjai lerakattatnának és megszilárdíthatnának, időközben a magyar nemzeti bank is felállíthatván, a mi pénzügyi függetlenségünket biztosítaná, mi gazdasági szempontból szinte nem kicsinyelendő.

Ne tessék tehát a külön vámterülettel oly nagyon megijedni tisztelt agrárius társaim, mert ekkép felfogva és átmenetileg ekkép létesítve a külön vámterületet, abból a mezőgazdaságra is csak előnyök és nem hátrányok származhatnának s ezenkívül azon közjogi aggályok is megszűnnének, a melyek a kiegyezés megkötésénél az osztrák 14. §. alkalmazásához fűződnek; már pedig Magyarország az osztrák 14. §. alapján kiegyezést nem köthet, a Széll-Körber-féle kiegyezést pedig — azzal tisztelt agrárius társaim is tisztában lehetnek — Ausztriában parlamentáris uton keresztül vinni nem lehet. De ha még lehetne is, még ezzel szemben is Magyarország gazdasági fejlődésére a külön vámterület, a mint látjuk, ha annak alapján a viszonyok kellő mérlegelésével kötöttek meg a kereskedelmi szerződések, feltétlenül előnyösebb. Quod erat demonstrandum.

— Lukács László mandátumai. A Tisza-kormány pénzügyminiszterét a lefolyt választásoknál tudvalevőleg két helyen választották meg képviselővé: Győrött és régi kerületében, Körnöcbányán. Eleinte úgy volt, hogy Lukács a győri mandátumot tartja meg és a Körnöcbányai,

nyugodtabb hangulatu kerületben új választás lesz. Azonban Lukács megváltoztatta tervét és a Győri mandátumról köszönt le. Ezt az elhatározását hosszabb levélben tudatta Kautz Gusztávval, a győri Tisza-párt elnökével. Győrött az előző ciklusban tudvalevőleg ellenzéki ember: Hi bert Károly iparos képviselte és valószínű, hogy most is ő veszi fel a csatát.

A válság

— Saját tudósítónktól. —

Gróf Tisza István bécsi utazása foglalkoztatja a politikai köröket. Meglepetést keltett, mert voltak, a kik azt remélték, hogy a király egyenesen gróf Andrássy Gyulát rendeli magához, mivel a homo regius megbízatása formailag még nem szűnt meg. Az ellenzéken teljes bizalmatlansággal néznek a miniszterelnök audienciája elé, amelytől senkinek sincsen oka jót várni.

A válság mai hírei itt következnek:

A szabadelvűpárt felfogása.

A miniszterelnök bécsi utazását annyira titokban tartották, hogy tegnap este a szabadelvűpártban is csak két-három ember tudott róla és ez is hallgatott. Tisza hosszabb ideig fenn volt a klubban, a hol Lukács, Hieronymi és Tallián miniszterekkel tanácskozott, negyed kilenc órakor kocsibaült és hazahajtatott. Este tíz órakor utazott a nyugati pályaudvarról Bécsbe.

A szabadelvűpártban az a vélemény, hogy gróf Tisza Istvánnak a válság megoldására csak az lehet a tanácsa a koronának, hogy gróf Andrássy Gyulát rendelje magához. A mai audienciától nagyon sokat várnak, mert ez szerintük minden körülmények közt megmutatja a kibontakozás útját.

A kihallgatáson — úgy vélik — most már okvetlenül szóba kerül a képviselőház elnapolásának a kér-

dése is. Kizártnak tartják, hogy április 4-ig meglegyen az új kormány, ha minden a legsimábban megy. Ha pedig az ellenzék április 5-én tényleg meg akarja kísérteni a felirati vita tárgyalását, a korona minden körülmények közt meg fogja ezt akadályozni, mert a kibontakozás nehézségeit a helyzetnek a parlamentben való szenvedélyes megvitatása csak szaporítaná. A pártban úgy tudják, hogy az elnapolás lehetősége már nem nem képezheti vita tárgyát a korona és a miniszterelnök közt.

Különben a bukott párt tagjai inkább biznak egy Wekerle kombináció, mint az Andrássy-kabinet sikerében. De tulajdonképpen úgy remélik, hogy egyik sem sikerül s mégis csak valami módon ők kerülnek ismét sorra.

Az ellenzékéről.

Ma délelőtt gróf Andrássy Gyulánál több politikus tett látogatást. Tizenegy órakor Darányi Ignác kereste fel, utána rövid időre Kossuth Ferenc és báró Bánffy Dezső kocsijai állottak meg a gróf főutcai palotája előtt. A három képviselő még délben is ott volt Andrássynál. Az ellenzéken nagy érdeklődéssel várják a Kossuth-emlékünnepet, melyen gróf Apponyi Albert mondja az ünnepi beszédet, melyben — úgy hallatszik — szigoruan körvonalozni fogja az ellenzék álláspontját és nevezetes javaslatokat is tesz a válság megoldására nézve.

A köttös mandátumok.

Ma járt le a határidő, amelyen a két kerületben megválasztott képviselőknek be kellett jelenteniök, hogy melyik mandátumot tartják meg. Amint értesülünk, ma délig csak három ilyen bejelentés érkezett a képviselőház elnöki irodájához. Lemondtak:

Barabás Béla a váci,
Lukács László a győri és
Gränzenstein Béla a soproni,

A „NAPLO” tárcája.

A titok.

Irta: Jacques Constant.

— Köszönöm uram, hogy elfogadott. Oly félve jöttem... bevalom, nem is reméltem, hogy bebozsát magához, hiszen az ilyen szegény, egyszerű leány nem illik ezekhez a fényes butorokhoz. Istenem, milyen szép, milyen ragyogó itt minden önnél.

— Bocsássa meg a gyermekes lelkesedésemet. Azonnal rátérek arra a mi ide hozott. De oly zavart vagyok még, hogy alig tudom rendbeszedni a szavaimat.

— Igen, Maria Millier a nevem. Tudom, ezt a nevet ön nem ismeri... azaz nem emlékezhet reá, hiszen tizenkilenc éve már annak, hogy egyszer — talán egyszer és utolszor — hallotta. Tizenkilenc éve, akkor, a mikor én születtem.

— Tehát közelebbi tájékoztatást nyújtok erről az emlékről, uram, a melyet nyomban elfeledni igyekezett, a mikor szerezte. Nos... husz évvel ezelőtt ön, így mesélték nekem, első gavallérja volt Párisnak. Akkor ön harminc éves lehetett, nagy uradalmak örököse, rengeteg évjáradék élvezője, sportférfiu és színházi habitué. A Théâtre Lirique valamelyik operettjében egy fiatal, szőke leány keltett feltűnést a szépségével és alakjával. Nem volt valami nagy tehetség, de a szépség egymagában is elegendő, vélték akkor is, most is a színházi szakértők. Az új csillag az első estén elvakította önt s a felvonás végén bemutatta magát a színésznőnek... Ha a nevént említem, bizonyára emlékezni fog reá: Gisèle de Loire.

— Bizonyos voltam abban, hogy emlékszik a nevére, uram s hálás vagyok ez emlékezet iránt, mert most már bátrabban beszélhetek.

— Gisèle de Loire kisasszony az anyám volt.

— Igen. A kereszttségben én az anyám családi nevét nyertem: Millier.

— Folytatom, uram. A mint ön is emlékszik reá, szegény édes anyám az életével váltotta meg az én életemet. Nagynéném, anyám özvegy nővére vett magához; tőle tudom azokat a szomorú részleteket, a melyek az életem kezdetére vonatkoznak. Az ön szerelme, uram — nem szemrehányásképpen mondom — olyan volt, mint a színházi öltözőkben a gavallérok szerelme szokott lenni. A mikor édes anyám vonzalma következményekkel fenyegette önt, ön sietett a kellemetlenségek elől menekülni. Az élet megtanított arra a bölcsességre, uram, hogy megnyugodjam abban, a mi amugy is megváltozhatatlan. Nem váddal állok tehát elő, hanem kérelemmel.

— Nagy, igen nagy kérelemmel jöttem önhöz... atyámhoz.

— Tudom, ön nagylelkűen néhány ezer koronával váltotta meg szabadságát s anyám az én születésem előtt lemondott minden igényéről, sőt azt is ígérte önnek, hogy sohasem hivatkozik az ön nevére. Talán, ha szegény édes anyám érne, nem jöttem volna én sem ma ide, felfedezni ön előtt azt a titkot, amelyet örökre eltemetettnek vélt.

— Nehány szóval csak azt kell elmondanom, ami okvetlenül szükséges a kérésem megértésére. Tizennégy éves koromig nagynéném házában nevelkedtem. Az a kevés pénz, amelyet anyám halála után örököltünk, régen elfogyott s nekem munkába kellett állnom. Néném fehérvarrásra taníttatott s ebből mindketten megéltünk. Tizennégy éves korom óta én szereztem megélhetésünkre a szükségeseket. És boldogok vagyunk, mert a be-

megbízólevelekről. Tallián Béla és Sándor János eddig még nem nyilatkoztak a szándékuk felől.

Sopronból táviratozzák, hogy a szabadelvűpárt ma ülés tartott, a melyen gróf Széchenyi Emilt, a ki tegnap lemondott a főispáni állásáról, kandidálta jelöltjéül. Széchenyi jelölése a városban nagy felháborodást keltett, mert tiszta Tisza-kreatura, a ki a bukott rendszer érdekében lehetetlen erőfeszítéseket tett. Ha megválasztják, ez csak azért történik, hogy minél előbb és véglegesen szabaduljanak tőle. De — mint nekünk jelentik — az ellenzék el van tükélve, hogy gróf Széchenyi Emil megválasztását minden körülmények közt megakadályozza.

Tisza Bécsben.

Bécsből táviratozzák, hogy gróf Tisza István ma reggel háromnegyed hét órakor odaérkezett s a magyar házban szállt meg. A miniszterelnököt a király déli egy órakor fogadta.

Burián közös pénzügyminiszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkezett.

Tisza — császáranál.

— márc. 16.

A halogatás taktikája.

Ma már azt is fordultnak kell tekinteni, hogy gróf Tisza István miniszterelnök Bécsbe utazott. Ugy tudjuk, hogy Tisza tegnap este távirati értesítést kapott Bécsből, a kabinet irodától, mely tudatta vele, hogy a király ma kihallgatáson kívánja fogadni. A miniszterelnök az

csület utjáról soha egyetlen pillanatra sem tértünk le. Most azonban életem fordulathoz ért. Egy tisztességes iparos a vőlegényem s néhány hónap múlva lesz az esküvőnk.

— Vőlegényem eddig egy előkelő párisi cégnek volt az alkalmazotja, de súlyos szerencsétlenség következtében egyik kezét elvesztette. Képzelteti, uram, a mi kétségbeesésünket. Az, akit férjemül választottam s akit szeretek, nyomorékká, munkára képtelenné lett. Szegény Alfréd most az öngyilkosság gondolatával foglalkozik, mert sohasem egyeznék abba, hogy én tartsam el nehezen szerzett filléreimből: de annyira szeret, hogy rólam lemondani nem tud.

— Hogy ön mit tehet értem? Én Istenem sokat, mindent, ha akar. Nekem azt mondták, ön gazdag; néhány ezer frank sem boldogabbá, sem pedig szegényebbé nem tenné. Amikor kétségbeesésemben önre gondoltam, naiv bizalommal siettem önhöz, utolsó reményemhez . . . segítsen rajtam!

— Azt terveztem, hogy elhagyom eddigi helyemet, ahol öt év óta dolgozom és saját magam számára

esti gyorsvonattal Bécsbe utazott s ma délelőtt megjelent az uralkodó előtt. A fogadtatás összefüggésben van a válsággal, melynek szokatlanul hosszú időre való nyújtása azt a meggyőződést kelti az emberekben, hogy a bécsi körök a magyarok kiéheztetésére törnek. Azt hiszik, hogy a suba alatt való abszoluzizmust megújítjuk s akármilyen megoldással is beérjük, csak vége legyen a bizonytalanságnak.

A Ház elnapolása.

Sokkal — és pedig legkivált a Llyod klub tájékán — tudni vélik azt, hogy a képviselőház üléseit április negyedikén királyi kéziratral elnapolják. A felség ezt is megbeszéli ma Tisza István miniszterelnökkel. Hir szerint Tiszának ebben a kérdésben az az álláspontja, hogy az uralkodó a Házat már összehívta, az meg is alakult, semmi akadálya nincs tehát annak, hogy királyi kéziratral elnapolják az üléseket.

Az ellenzéknek erre vonatkozólag természetesen egészen más nézetei vannak. Ha a király tényleg arra száná magát, hogy április negyedikéig sem oldja meg a válságot, az ellenzék előbb fog ülést tartani és szóvá teszik a kormányválság ügyét. Polónyi Géza érdekes kijelentést tett ma a képviselőház összehívásáról. A felségjogok három részre oszlanak: A királynak joga van a képviselőházat összehívni, a Házat elnapolni és feloszlatni. A parlament megnyitása azonban a felségjogok közt nem szerepel. Ő felsége már élt ama jogával, illetőleg köteletségével, hogy a felosz-

rendezek be műhelyt. Megkíséreltem, hogy idegenektől pénzt szerezzek erre a célra; jártam bankokban, jótékonyági intézetekben. Természetesen hiába. Így jutott eszembe ön, uram.

— . . .
— Hogy mennyire lenne szükségem? Azt hiszem, három ezer frank elegendő lesz . . . Nem ajándékol kérem, uram: csak kölcsön. Visszafizetem önnek az egészet, utolsó frankig, mert bízom abban, hogy a vállalkozásom sikerülni fog.

— . . .
— Ah, ön megteszi? Azt mondja, uram, hogy megteszi?! . . . Oh, nem tudom, mivel háláljam meg, engedje meg, hogy megcsókoljam a kezét . . . atyám!

— . . .
— Nem, sohasem fogom említeni, hogy ön az atyám!

— . . .
— Megesküszöm, senki sem fogja sejteni sem. Tudom, a világ nyelvére nem szabad minden titkot kötni.

— . . .
— Igen, arra is megesküszöm. Még én magam sem, önmagam előtt sem nevezem atyámnak . . . csak a szívem mélyében hordom a hálát, atyám!

latás után a Házat három hónapon belül összehívja. A parlament — hangsúlyozta Polónyi — nem kötelezheti Kossuth Ferencet az ígéretre, hogy április negyedikéig a Ház ne kezdje meg tanácskozásait. Ha tehát a válság a legközelebbi napokban le nem bonyolítottatik: a Ház megnyitásával nem várnak, hanem husz képviselő kívánságára összehívják vagy az elnökséget hatalmazzák föl az egybehívásra, mert a nemzetet tovább várakoztatni nem lehet.

A türelmes nemzet.

Hogy a bécsi udvar számításában mennyire csalódik kitudnik Kossuth Ferenc nyilatkozataiból. Kossuth épp most jelenti ki, hogy a nemzet türelmes és van ideje várni. Szomorú dolog, hogy az uralkodó még most sem hallotta meg a nemzetnek az utolsó választásokban rejltó itéletét és még most is késik teljesíteni a legkisebb mérvben is azt a követelést, mely a nemzetnek jogos és természetes követelése: az, hogy magyar állam nyelve érvényesüljön a magyar hadseregben. A nemzetnek azonban — mondja Kossuth Ferenc — sokkal több ideje van várni, mert az uralkodó élete emberi élet, a nemzeté pedig örökkévaló. De más szempontból is várhatunk. A szükségletek a másik részen vannak: a nemzet ad, a bécsi körök kapnak, így tehát jobban várakozhatik az, aki ad, mint az, akinek kapni kell.

Ez a határozott és komoly álláspont bizonyára tetszeni fog az egész országnak, hozzá adva még Kossuth Ferencnek azt a legújabb kijelentését, hogy az ellenzék a nemzet jogait fel nem adja és el van határozva arra, hogy a törvények keretén belül föltétlenül követeli azoknak érvényesítését.

Tiszáké programja.

A szabadelvűpárt tizenhatos intéző-bizottságának egyik tagjától hallottuk, hogy gróf Tisza István, a ki nem felelős miniszterelnöke többé az országnak, előterjesztéseket tett a koronának a válság dolgában. A szabadelvűpárt ugyan szeretné, ha gróf Andrássy Gyula missziója végképpen meghiusulna. Annak a nagy ellenszenvnek, melyet a szabadelvű párton mutatnak Andrássy iránt, nagyon egyszerű magyarázata van. Ők maguk mondják, hogy a válság semmiesetre sem jelentkezett volna ily nehéz formában, hogy Andrássy és a vele egy politikát valló képviselők nem lépnek ki a szabadelvűpártból. A disszidálás megbontotta a párt egységét, hatása kifelé jelentékeny volt és sokakat eltérített Tisza politikájától.

Munkatársunknak arra a kérdésére, hogy az esetleges új kormány nyal szemközt milyen magatartást fog tanúsítani Tisza István pártja, ezt a választ kapta:

— Erre a kérdésre ma még nem tudok határozott választ adni. Az intéző bizottság nem készült el még programkészítő munkájával, mely-

re felhatalmazást kapott a párttól. A mig új kormány nincs: a mi elhatározásunk sem fog megszületni. Én azt hiszem, hogy a koalíciós kormányalakítás tervét az udvar el ejtette s minden törekvés od irányul, hogy a hatvanhetes alapon álló pártok egyesüléséből csinálják meg az új kormánytöbbséget. Nehéz dolog lesz ez, mert sok akadálya van, de azt hiszem, mégis sikerülni fog, mert a józan belátás és a nemzeti érdekek azt követelik. Ha azonban mégis koalíciós kormány alakulna — a szabadelvűpárt mellőzésével — akkor azt hiszem, mi ellenzékbe megyünk, Tisza István vezérlete alatt. Mindez azonban csak a jövőben fog elválni.

A bukott kormánypárt nagyrésze osztja ezt a fölfogást. Vannak ám olyanok is, a kikre Tisza nem számíthat föltétlenül s ezek a képviselők nyíltan meg is mondták, hogy a pártfegyelemben ütközönek nem tartják, ha a kabinetalakítás után esetleg más meggyőződésre jutnak, mint a milyenben most vannak. Ezek azok az urak, a kik sehogysem tudnak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy nem a hatalmon levő párthoz tartoznak.

Lapszemle.

Kolozsvár, március 16.

Az „Egyetértés“ élén Mezey Ernő irt cikket „A nemzeti akarat ünnepe“ címen.

Az elvhűsége miatt minden tiszteletre méltó veterán publicista március 15-ike ünneplésével foglalkozik s örömmel üdvözli annak alkalmából a választásokkor megnyilatkozott nemzeti akarat fellendülését. Persze „csodáljuk a csodát,“ — mondja Mezey.

Első hatása mintha általános zűrzavart idézne elő a mindentéle illetékes körökben. A bölcsek, a vezérek, az írástudók, a farizeusok, mintha mindnyájan elvesztették volna utjokat. De hiába, nem homályosíthatja el többé a nemzeti akaratot, ki a válságok megoldásában ügyeskedő elmék gyengeséget és következtelenséget tanusítának is. Az igazi nemzeti akarat, mely soha sem lehet más, mint előretörés az örök függetlenségi eszmék felé, ez süvit keresztül január 26-ika óta, mint az orkán és elfogja seperni minden ujal b meztagadás.

A „Budapesti Hírlap“ „Magyar és osztrák 48 asok“ címen cikkeznek. A cikk érdekesen tárgyalja az osztrák parlamentben a magyar válságra tett nyilatkozatokat. Érdekesen tárgyalja Derschatta osztrák képviselő jelentéseit, melyekben ez deklaráltnak akarta az osztrák delegációval, a hadügyi felségjogokhoz a magyar parlamentnek semmi köze. Ezek után a Derschatta körül csoportosult „osztrák 48 asok“ álláspontját ismerteti a következőkben:

„Nekik a Hatvanhét kell addig, amíg a szabadelvűpárt hagyomá-

nyai szerint hajtják végre. Mihelyt azonban megakarjuk valósítani, a mit ebben a kiegyezésben magyar államférfiak a számunkra megmentették: akkor Derschatta ur és az osztrákok átvedlenek osztrák negyvennyolcasokká. A játék ez: az osztrák tőke szabadon aknázza ki Magyarországot, alapítson és tartson fönn Budapesten nyílt és álcázott fiókokat, amelyekben szabadelpvűparti korifeusok lehetnek igazgató-tanácsosok; a közös hadsereg legyen osztrák diplomácia; és minden, a mi közös, az legyen Bécsben és Ausztriában.

Az érdekes cikk azzal végződik, hogy mindezt Deschatta akkor kaphatja meg, ha Magyarországon újból sikerül többségre juttatni a szabadelvű pártot.

A „Pesti Napló“, melynek vezércikkei általában igen tartalmasok és érdekesek, március 15-ike ünnepeléséről elmélkedve „Tanulság“ címen azt fejtegeti, hogy az utolsó 40 év története arra vall, hogy Ausztria a kiegyezést sohasem kívánta megtartani és sohasem vette komolyan, míg végre is Magyarország felocsudott álmából, amiből megtudhatja Ausztria is, hogy a nemzet e türehtetlen állapotokkal immár torkig van. „De tanulni kénytelen a válság történetéből“ — ugymond — a bukott szabadelvűpárt is. Ezután aposztrófálja a szabadelvűpártot a következőkben: „Elvesztvén a hatalmat, elbocsátatván az idegen érdekek szolgálatából, vissza kell szükségképp térni régi eszményeihez, melyektől eltévelyedett, a nemzet oltáraihoz, amiket odahagyott. Keresnie kell újra az ősforrást, honnét e hazában minden erő és hivatás buzog: a nemzeti géniusz kebelét. S érdemeket kell szereznie, hogy oda visszafogadtassék. Ez ránézve megújulást, új életet jelenthet. Ő is megérthetné az új tavaszt. És nagyszerű szöveget, hogy választani kell a rabság és a szabadság közt. Szabaduljon föl ő is az opportunizmus zsarnoksága alól és válassza a nemzeti akarat érvényesülésének szabadságát. A március öt is hívogatja. Negyvenévi vétekezés jövátételére.“

A „Nap“ „H I az ünnep“ címen március 15-iki ünnepelésével foglalkozik és amiatt rekriminal, hogy a függetlenségi képviselők nem fejtették ki megfelelő akciót az ünnep kereteinek rendesebb és szélesebb terjesztésére.

A „Budapesti Hirlap“-ban Vészi József ír vezércikket és abban Derschattanak Rechstrutbeli nyilatkozatával foglalkozik, azzal fenyegeti az osztrákokat, hogy „Lengyel Zoltánokká leszünk mindannyian“, ha a paritás megvalósítására irányuló törekvést nem respektálják.

A NAPLO telefonszáma:
Szerkesztőség: 503.

Ellentétek.

Kolozsvár, márc. 15.

Azt mondják, hogy az élet folytonos ellentéteket tár fel. Némelyek szerint maguk az ellentétek vonzák egymást. Mi is találtunk a közel napokból néhány jellemző ellentétre, melyeket gombostűhegyre tűzve a következőkben mutatunk be:

I.
Idézet egy márciusi szónoklatból.

Március 15-ike a szabadság egyenlőség ünnepe, e napon megszűnik a rendi különbségek elválasztó hatása.

Egyé olvad ott minden emberi érzelem a rangkülönbségeket nem ismerő hazaszeretben. Testé lön az egy akol, egy pásztor igéje.

Egyenlő lett minden ember minden polgár.

Részlet egy márciusi plakátról.

Az alkalmi felolvasást Hállér Károly dr. miniszteri tanácsos, főrendiházi tag tartja.

II.

Idézet egy hírből.

„A megyei inségbizottság megkezdte humanitárius tevékenységét. Kiváló figyelmet fordít a megye inséges lakóinak nyomorára. A vármegyeházán egyik gyűlés a másikat éri s mindeniken lázasan dolgoznak a nyomor enyhítésén.“

Idézet egy bálitudósításból.

Idei farsang legfényesebb mulatsága a megyei piknik volt. Kiváló elegancia, páratlan fény jellemezte a kiválóan vig mulatságot.

A vármegyeház nagytermében ez estére visszatért a mult dicsőséges fény, mely valóságilag elkápráztatta a szemeket.

A szervező bizottság ülése.

A városi tisztviselők fizetése.

Kolozsvár, márc. 16.

Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága régebben elhatározta, hogy szervezeti szabályrendeletét módosítani fogja. Évek hosszú során át dolgoztak az új szervezeti javaslaton, mely a mult év végére aztán el is készült és kiadott szakaszerű tárgyalás végett egy 16 tagu bizottságnak, mely meg is kezdte a rendkívül terjedelmes javaslat tárgyalását s annak egy kis részét le is tárgyalta.

A közbejött politikai mozgalmak miatt a kiküldött bizottság néhány hétre félbeszakította volt tanácskozásait és tegnap kezdte meg azok tárgyalását.

Szvacsina Géza polgármester jóval 3 óra után nyitotta meg az ülést, melyen jelen voltak: Csipkés Károly, Dobál Antal, Kis Sándor, Koleszár Sándor, Pisztóri Mór, Szekula Akos, Tanács József, Tokay László, Várad Aurél bizottsági tagok, továbbá Fekete Nagy Béla, Nemes Ferenc tanácsosok és Pethő József fogalmazó.

Mielőtt a szabályrendeleti javaslat félbeszakított tárgyalására áttér-

tek volna, szót kért Kis Sándor ker. akad. igazgató és utalva a méltányosság tekinteteire, előterjesztette azt az indítványát, hogy kapcsolja ki a bizottság a tisztviselők fizetésére vonatkozó részt a tárgyalás alatt álló javaslat keretéből és tegyen erre nézve külön javaslatot.

Csipkés Károly és Várad Aurél nem járultak hozzá az indítványhoz, mert szerintük a bizottság kötött marsrutával küldetett ki és ennél fogva nem változathatja meg a tárgyalás eddigi menetét.

A bizottság többsége azonban nem osztotta a felszólalók nézetét és kimondotta, hogy a fizetésrendezés kérdését minden továbbiak előtt tárgyalni akarja.

Ezután Kis Sándor hosszabb indokolás kíséretében előterjesztette a részletes javaslatot a tisztviselői fizetések felemeléséről.

A tervezet szerint a fizetések felemelése évi 35,000 korona pluszkiadással terhelné a város pénztárát. Fedezetül az indítványozó a vámbevételekből várható többlet bevételt jelöli meg.

Az indítvány előterjesztése után élénk vita indult meg, melyben az indítványozó Kis Sándoron kívül Fekete Nagy Béla, Dobál Antal, Tanács József, Várad Aurél, Pisztóri Mór és Csipkés Károly vettek részt. Valamennyi felszólaló elismerte a városi tisztviselők fizetése rendezésének a szükségét, csupán a segítség módjaira és arányára nézve volt köztük eltérés.

Csipkés és Várad azt hangoztatták, hogy a rendezés nem lehet — mint Kis Sándor indítványozta — ideiglenes s így körültekintő ovatossággal kell számot vetni a fedezet kérdésével.

Dobál Antal és Pisztóri Mór lelkesen pártolták a városi tisztviselők kívánságát, eöbbi még arra is hajlandónak nyilatkozott, hogy annak kielégítése végett a pótdó felemelését megszavazza.

A vita vége az lett, hogy elfogadták a Kis Sándor-féle tervezetet s ehhez képest javasolni fogják a közgyűlésnek, hogy az abban jelzett arányban emelje fel a városi tisztviselők fizetését.

Alkalmilag visszatérünk még erre a kérdésre, de már most megkockáztatunk néhány megjegyzést.

Nem helyes és recensensus keltésére alkalmas, hogy a szervezés régóta vajudó és sürgős megoldást igénylő kérdéséből, ez irányban minden garanciáról lemondva, kikapcsolták a tisztviselői fizetések kérdését s azt minden különösebb ok nélkül mindenek felett megoldandó kérdéssé emelték.

Helytelen, hogy a fizetések felemelésének alapjául a vármegyei tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvény enormis rendelkezést fogadtak el, mikor köztudatu, hogy ez a törvény a bukott kormány kortes érdekéből valóságos pazarlást vitt végbe s mikor a megyei és városi tisztviselők mü-

ködési köre amugy sem aequiparolható.

Végül helytelen, hogy a tisztviselők javára szolgáló lépésre a kezdeményezést a törvényhatósági bizottság köréből indították meg, oly feltűnő kiténtetés jellegével bir szemben a tisztikarral, aminőre az *jelenlegi összealkotásában* nem szolgált rá.

Egyletek.

Az izraelita szent-egylet közgyűlése. A kolozsvári Chevra Kadisa izr. Szent-Egylet ma tartotta rendes évi közgyűlését. A mint az évi jelentésből kitűnik, az egylet áldásos működést fejtett ki az emberbaráti szeretet terén. Szegény betegeknek 1100 korona áru gyógyszert szolgáltatott ki, 792 koronára rugnak a kórházban elhalt szegények temetési költségei, 455 koronát költött szegény gyermekek fölruházására, 408 koronát költött segélyezésekre. Miután a közgyűlés a lelept vezetőségnek a lefolyt igazgatási évre a felmentvényt megadta. Következett a tisztújítás, melynek eredménye a következő. Elnök lett: Wertheimer Miksa (ki már harmadizben kerül az egylet élére) I. gondnok Bachusz Mór, II. gondnok Grün Mór, Pénztárnok Zélig Samu, ellenőr Neumann Mór, tanácsnokok Boskovics József, Ekstein Salamon, Friedmann Adolf, Hübschmann Mór, Kasztnér Ferenc, Pollák Salamon. Miután még elnök a saját valamint tisztársai nevében a beléjük heiyezett bizalmat szép beszédben megköszönte, a közgyűlés elismeréssel adózott Schwarc József választási elnöknek, ki a választást példaszerű körültekintéssel és pártatlansággal vezette.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés kolozsvári kerületének választmánya f. hó 14-én Tamási István elnökle alatt látogatott ülést tartott. Az elnöki megnyitó után a titkár adta elő az elnöki közleményeket és a folyó ügyekről tett jelentést, továbbá a belépett 61 új tag nevéit olvasta föl. A vasárnapi munkaszünet rendezésének kérdésében, valamint a házalási ügy és házi ipar cikkekkel való kereskedés ügyének rendezése élénk vita és eszmecsere tárgyát képezte, azonban tekintettel arra, hogy ez a két igen fontos és a kereskedelmet nagyon közelről érintő kérdés részletes és beható tanulmányt igényel, megbizta az elnökséget a választmány a további előtanulmányozással és részletes javaslat kidolgozásával oly hozzáadással, hogy a legközelebbi választmányi ülésen fog a két ügy letárgyalatni. Az elnökség javaslatához képest Marosludasról és Bánffy-Hunyadról 3—3. tagnak a kerületi választmányba való behívását egyhangulag kimondotta a választmányi ülés. Az évi beszámoló ülés megtartása f. évi május hó 7-ére kimondatott és az elnökség megbizást nyert az idevonatkozó intézkedések megtételére. Ezek után több rendbeli házi ügy nyert elintézt.

Meghívó. A kolozsvári Vörös-kereszt választmány intéző bizottságának t. tagjait f. hó 18-án szom-

baten d. u. 4 órakor a megyeház kistermében tartandó rendes ülésre tisztelettel meghívjuk. Kolozsvár, 1905. márc. 15. Br. Wesselényi Istvánné társelnök. Dr. Benel János titkár.

Szent Antal felolvasó-est. Vett értesítés szerint a legközelebbi Szent Antal felolvasó-est közbejött akadályok miatt nem pénteken f. hó 17-én, hanem csak hétfőn, f. hó 20-án fog megtartatni, mely alkalommal Némethy József, nagyváradai egyházmegyei áldozár fog felolvasni „A biblia mannája” című témáról.

A reformátusok zsinata.

—Távirati tudósítás. —

— márc. 16.

A reformátusok egyetemes zsinata ma délelőtt gyűlt össze újra az ügyvédi kamara dísztermében, hogy a második ülészakra kerülő nagyfotosságu egyházi törvényjavaslatok tárgyalását megkezdje. Az ország minden részéből egybesereglett zsinati törvényhozók jórészen mind a múlt ülészakon megjelentek közül nyerték el újra egyházmegyéik mandátumát. Tizenhat egyházmegye pötaggal képviseltette magát, akiket igazoltak.

Br. Bánffy Dezső megnyitván az ülést, részvételt jelenti, hogy Bencsik István és Doroghy Lajos zsinati képviselők időközben elhaltak. Emléküket jegyzőkönyvileg örökítették meg.

Kun Bertalan püspök, zsinatelnök m. gható imája után Radácsy Gy. jegyző jelentést tesz a behívott pötagok igazolásáról és felolvassa a zsinati képviselők névsorát. Bánffy br. elnök jelenti, hogy Cnox János vallásalapító századik évfordulójának megünneplése tárgyában a skót református egyház egyetemétől átírat érkezett, amelyben a magyar református egyházat nagy egyházi ünnepség megtartására szólítja fel. Az átírat felolvasása után a zsinat az elnökségre bizza az ünnepség rendezését.

Br. Bánffy elnök jelenti, hogy a múlt ülészakon nyert megbízáshoz képest az elnökség eljárta a kormánytól az 1848: XX. t. c. rendelkezéseinek életbeléptetése érdekében szükséges teendőik tárgyalása céljából a kormányhoz egy írásbeli felterjesztést is adott be az elnökség. Kéri, hogy a felterjesztés és az ennek nyomán érkező kormányleirat a zsinat adóügyi bizottságához utasíttassék. Hegedüs Sándor ismételt felszólalása után arról indult meg a vita, hogy tudomásul vétele-e az elnökségnek a bejelentése?

Konc Imre esperes hosszabb indoklás után kérte a zsinatot, hogy vegyék tárgyalás alá a múlt ülészak alatt célszerűtlennek talált adóügyi javaslatokat. Bánffy elnök felszólalása után az indítványt elvetették.

Ezután Bánffy elnök indítványára elhatározták, hogy a zsinat azonnal értekezletté alakul át, amely telje-

sen hiányos és előkészületlen tárgysorozatot az egész ülészakra véglegesen megállapítja.

GYÁSZ.

Szenes Károlyné temetése. A korán elhunyt fiatal és bájos asszonyt Szenes Károlynét tegnap délután temették el óriási részvét mellett. Százakra menő gyászoló közönség lepette el a Károlyina kórház környékét, a honnan a gyászmenet megindult és a virágokkal díszített kocsit egészen a temetőig kísérte a résztvevő közönség. A sírnál dr. Eisler Mátyás főrabbi mondott megható beszédet.

Lincz Endréné halála. Lincz Endre kolozsvári fodrász üzlet tulajdonos, városi polgárt súlyos csapás érte. Neje szül. Nagy Anna áldásos élete 44-ik, boldog házassága 15-ik évében f. hó 15-én d. e. fél 12 órakor elhunyt. Temetése Viz-utca 8. sz. alól ma, 17-én d. u. 3 órakor lesz.

Rác Gízike halála. Megrendítő gyászhierről értesítenek. Rác Gízike életének 18-ik évében rövid, kínos szenvedés után ragadta el a halál szerető szülei és testvérei köréből. Temetése 17-én délután fél 3 órakor lesz a Károlyina kórház kápolnájából.

Háboru.

A nagy orosz vereség. Tienlin a japánoké.

Kuropatkin visszahívása.

— márc. 16.

Semmi titkot nem csinálnak már itt arról, hogy a mukdeni csata az orosz fegyvereknek határozott, nagy vereségét jelenti. Hivatalos körök ugyancsak cseppenkint akarták beadni az orosz népnek a keserű orvosságot; de az események oly óriásiak voltak, hogy a titkolózás semmit sem ért. A közönséget ropant pánik fogta el. Százazernyi ember ostromolja a hadügyminisztériumot, mert mindenki tudni akarja, hogy hozzátartozója elesett-e vagy nem. A hadügyminisztérium minden jóakarattal sem tud felvilágosítást adni, mert az esetek lisztjét még nem kapta meg. Nem is lehet elképzelni, hogy a sebesültek és elesettek ilyen nagy száma mellett listát összeállítsanak és azt Pétervárra egész teljességében elküldjék. — Ami az oroszok visszavonulását illeti, arra vonatkozóan egy szemtanú a következőket mondta el: Amikor megkapták a katonák a visszavonulásra a parancsot, senki sem akart hinni benne, annál kevésbé, mert a japánok abban az időben az egész keleti arcélen visszafelé indultak. Az orosz csapatok türelmetlenül várták a parancsot az elöljárók támadására. A katonák ropant izgalomba estek a parancsra és kérdezték a tiszteket, hogy voltaképpen miért is kell visszavonulniok? Senki sem tudott választ adni rá. A tisztek helyzete ily kö-

rülmények közt borzasztó volt. — Szinte irigyelték elesett társaikat, a kik abban a tudatban haltak meg, hogy az oroszok megtartották pozíciójukat és végül mégis győzni fognak. Sűrű sötét éj volt, amikor a csapatok visszavonultak. Mögöttük lángokban álltak a raktárak. A lángok messze világítottak. A lelkeket borzalom fogta el.

A háborura vonatkozólag még a következő táviratokat kaptuk:

Budapest, márc. 16.

„Morning Post” jelenti Sanghaiból: A japánok Tienlinget bevették és a Karbin felé visszavonuló oroszokban a nehéz ostromágyukkal óriási pusztítást vittek véghez.

Budapest, márc. 16.

A Reufer ügynökség jelenti Tokióból: A japán kormány 43.000 orosz fogoly számára szállást készített husz különböző városban.

Budapest, márc. 16.

Szingaporei Lloyd-nir szerint a Hongvar nevű gőzös mellett a sorlungi világító-toronyból 22 japán hadihajó vonult el.

Budapest, márc. 16.

A „Daily Chronicle” jelenti: Az angol követség erélyes jegyzéket adott át az orosz kormánynak, a melyben 100.000 font sterling kártérítést követel a „Kinght Commandeur” hajó elsüllyesztéséért. Ezt az összeget a hajó tulajdonosa részéről emelendő kártérítési igényektől eltekintve követelik, minthogy az oroszok minden nemzetközi jogot arculítva bántak el a hajóval. Az orosz kormány a jegyzékre választott bírósági eljárást hozott javaslatba.

Budapest, március 16.

Kuropatkin már megkapta Miklós orosz cár táviratát, mely a cár parancsát tartalmazza, hogy vezérletét adja át azonnal Linevics tábornoknak, kit a cár ideiglenesen a fővezérlettel megbízott.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

A király határozott.

Budapest, márc. 16. (Saj. tud.)

A király Tisza István grófot ma két ízben is kihallgatáson fogadta. Először délelőtt 11 órakor ment Tisza gróf a király elé és háromnegyed óráig tartó kihallgatásban részesült. Másodízben délután egy órakor Khuen-Héderváry Károly gróffal együtt jelent meg a király előtt. Ez a kihallgatás teljes három óra hosszat tartott.

A király Tiszának tudtára adta, hogy a válság kérdésében határozott. Sikerült három olyan magyar politust találnia — mondta a király — a kik ki-

tudják vezetni az országot a válságból. A király vasárnap Budapestre jön és a kibontakozást létrehozza.

A király által említett három politikus neve valamint a mód, mely szerint a válság megoldására vállalkoznak, még ismeretlen, de azt hiszik, hogy a három politikus nem lehet más mint *Andrássy Gyula gróf, Darányi Ignác és Wekerle Sándor.*

A függetlenségi pártból.

Budapest, március 16. (Saj. tud.)

A király Budapestre jövetelének híre a függetlenségi képviselők körében nagy örömet keltett és általános a hit, hogyha a király előbb határozta volna magát erre, akkor a válság sokkal könnyebben lett volna megoldható. A kibontakozás hírében a párt nem igen bizik egyfelől, mert *Tisza István gróf és Khuen Héderváry Károly gróf* befolyását a királynál túlnagynak tartják, másfelől pedig azért, mert tudják, hogy a függetlenségi párt nem engedhet elveiből.

Kossuth Ferenc beteg.

Budapest, márc. 16. (Saját tud.)

Kossuth Ferenc ceglédi utjában meghült és most betegen fekszik lakásán.

Az Omge gyűlése.

Zselénszky Róbert grófot leszávatták.

Budapest, márc. 16. (Saj. tud.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya ma Zselénszky Róbert gróf elnöklete alatt ülést tartott, melyen a német kereskedelmi szerződés kérdésével foglalkoztak.

A gyűlésen Rubinek Gyula azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a német kereskedelmi szerződést azon az alapon tárgyalják, a mely alapon azt megkötötték, szóval a közös vámterület alapján nézete szerint csak még kedvezőlenebb szerződés volna köthető.

Zselénszky Róbert gróf Rubinek javaslatához póthatározati javaslatot nyújtott be, melyben azt a határozatot kérte kimondani, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egylet, a Széll-Körber-féle kiegyezés minél előbb leendő megkötését kívánatosnak tartja.

Zselénszky Róbert gróffal szemben Sáhgy Gyula egyetemi tanár és képviselő mondott hatalmas beszédet, melynek hatása alatt a gyűlés a Zselénszky féle javaslatot egyhangulag elvetette.

NAPLO.

— Hírek. —

* Választók névjegyzéke. Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékét az 1899. XV. törvénycikk

142. §-a hivatalból rendelvén kiigazítani, e végre a központi választmány f. hó 4-én kelt határozatánál fogva a névjegyzékek kiigazítása végett, városunk mindkét választókerületére nézve, városrészenként az összeíró küldöttségeket megválasztott s munkálataik befejezésére határnapul folyó évi április hó 5-ikét tűzte ki.

Az összeíró küldöttségek, az illető városrészek kerületi kapitányságainak segédkezdéseivel, működésüket általában folyó hó Március 20-án kezdik meg, s az alábbi helyeken fognak megjelenni:

I. A belvárosban, melybe tartoznak belső ép. belmagyar belszen, be monostor és óvár tizedek: Merza Gyula, dr. Széchy Ákos, Tanács József, Jelen M. József ker. kapitány hivatalos helyiségében.

II. A külközép-külmagyar kerületben, Biró János, Koleszár Sándor, Balázs K. József, Besztercei Béa ker. kapitány hivatalos helyiségében.

III. A külmonostor-külszen kerületben Ferenci Gyula, Péterfi Zsigmond, Szekula Ákos, Benkő Sándor ker. kapitány hivatalos helyiségében.

IV. A kétvízközi kerületben Polák Lajos, Elek Gyula, Virányi István, id. Philippi Gyula ker. kapitány hivatalos helyiségében.

V. A hidelvei kerületben Böhm Mihály, Török Sándor, dr. Veress Lajos, a IV. ker. kapitány hivatalos helyiségében.

A kolozsmonostori kerületben, dr. Szentkirályi Ákos, Nagy Dezső és Michl Ignác, ifj. Czetz János ker. kapitány hivatalos helyiségében.

A választói jogosultság érvényesítése a törvénynek arra illő határozmányai alapján, a 36. §. értelmében a fennebbi küldöttségek által és előtt történik, mire nézve az igénytartók városrészek illető küldöttsége előtt a fenn kitűzött időben jelentkezhetnek.

* **Március 15-ike. Brassóban.** Itt a magyarság intéző bizottsága rendezte a márciusi ünnepélyt, mely a központi szálló nagytermében folyt le, a megnyitót dr. Vajda Gábor ügyvéd, a brassói magyarság lelkes vezére tartotta, az ünnepi beszédet Gyárfás Sándor ref. lelkész mondta. A brassói magyarság minden rétegét egyesítő lelkes ünnepséget közvacsora fejezte be, melyen száznál többen vettek részt.

— **Besztercén.** A besztercei magyarság is megünnepelte a magyar történet nagy napját, az ünnepség a városi vigadó nagytermében folyt le, este ugyanott bankett volt. Az ünnepséget a besztercei magyar kör választmánya rendezte.

* **Egy emberbarát végrendelete.** Engel József, a nemrég elhunyt nyitrai nagykereskedőnek és nejeinek végrendeletét most bontották fel. Az örökösök óriási összeget hagytak különféle jótékony célokra. A végrendelet szerint a következő intézetek részesülnek a hagyatékban: A nyitrai szent egyet 100.000 korona. A rabbinátus 10.000 korona. A talmud thora egyet 4000 korona. A hitközségi titkárság 5000 korona. Templomépítésre 20.000 korona. Ugyane célra még 5000 korona. A vasuti tisztviselők nyugdíjának 4000 korona. Az izr. tanítók nyugdíjának 4000 korona. Az izr. népiskola ösztöndíjaira 2500 korona. Az izr. hitközség tisztviselőinek jutalomképp

5000 korona. Az izraelita nőegyletnek 5000 korona. A ker. nőegyletnek 3000 korona. Az izraelita népkonyhának 6000 kor. A Poel-Zedek egyletnek 5000 kor. A Maskil el Dal egyletnek 5000 kor. A felruházó egyletnek 5000 kor. A nyitrai kath. gimnázium nyugdíjalapjának 4000 kor. Ugyane gimnáziumnak ösztöndíjakra 4000 kor. A felsőmagy. közm. egyletnek 1000 kor. A keresztény betegsegélyző egyletnek 1000 kor. A kath. legényegyletnek 1000 kor. A tüzoltó-egyletnek 1000 korona. Az önkéntes tüzoltók zenekarának 1000 korona. Az izraelita hitközség „aranykönyvének“ 1000 kor. Harom, a tanács által évenként kijelölendő elszegényedett kereskedő részére 7500 korona. Az általa alapított szegényház részére 200 000 korona. A családhoz tartozó leányok kiházasítására 100 000 kor. A vagyoni hátralevő része, 400 000 korona mint családi alapítvány marad meg elszegényedett családtagok számára.

* **Érdekes lelet.** A felsőbb leányiskola udvarán a szolga tegnap egy nagy csomag evőeszközt talált, a melyek hihetőleg különböző helyeken történt lopásokból erednek. Egy részükbe Rácz J., más részébe Tauszik Alajos van vésvé. Akad olyan is, a melyik „Garnisons Official“-al van jelölve. Így bizonyosodik be, hogy milyen hasznos az evőeszközök névvel való ellátása, mert ha nincs ellátva névvel, a tolvajok eladják, ha pedig el van látva névvel, akkor eldobják. Melyik jobb?

* **Rablás a román határon.** Déváról írják, hogy tegnap éjjel Romániából egy fölfegyverkezett rablóbanda Petrozsény vidékére a hegyek közé berontott és ott a pásztorokat megkötözte és nyájakat Romániába áterrelte. A csendőrség a rablókat üldözőbe vette, de nem sikerült őket elérnie. Az ügyben érélyes nyomozás folyik.

* **Kéménytűzek.** Tegnap két helyről is jelentettek tüzet a tüzoltóknak. Délután félnegy órakor a Bástya-utca 2. sz. házban, félnyolc órakor pedig a Kis-utca 72. sz. alatti házban volt kéménytűz. A kivonult tüzoltók mindkét helyen rövidesen eloltották a tüzet.

* **Uj cég.** A kolozsvári Fötér egyik legnagyobb női divat üzlete, mely a Szatmári házban Balogh és Reil cég tulajdonát képezte, gazdát cserélt. *Wollerstein Fülöp fiai* cég, a melynek *Nagyváradon* és *Debrecenben* van nagyszabású, igen jó női divat üzlete, a mai napon vette meg. Az üzletet a vevők egyelőre bezárták és az árusítást csak márc. 23-án kezdik meg.

* **A zilahi kasszafurók.** Zilahon, mint már megirtuk, az ottani adóhivatal kárára nagyszabású betörést követtek el. A nyomozást a bethleni, szászrégeni, zilahi, árokaljai és marosvecsei csendőrörsök vezették, a kiknek élén Krécza László, Kis Gergely és Pommba József járási őrmesterek egy hónapon keresztül szinte éjjel-nappal talpon voltak. Munkájukat végre siker koronázta. Elfogták az egész bandát, a kik már tettüket is bevallották. Kitudódott, hogy nemcsak a zilahi, de a

nagykárolyi és szászrégeni adóhivatal is ők fosztották ki. A nagy kiterjedésű és jól szervezett betörőbandának tagjai a következők: Talisman Márkus szadagurai (Bukovina), Ritman Mendel sajómagyarosi, ennek két fia: Márkus marosoroszfalusi, Dezső felsőrépai, leánya Klára sajómagyarosi, Mózes Móric nagybányai, Vegdrovics Adolf erdőszádai, Brichman Mózes és Furman Márkus csernovici lakosok. Valamennyit letartóztatták. A tolvaj szövetkezet tagjai a lopott pénzt maguk közt megosztották, a miből eddig csak két ezer korona került elő. A nagymennyiségű értékpapirokat a Doma Vátrán (Bukovina) lakó Mühlstein Berl orgazdánál helyezték el, a kit a bukovinai csendőrség szintén letartóztatott. A betörők ellen még folyik a vizsgálat s valószínű, hogy a három betörésen kívül még sokkal több bűn terheli lelküket.

* **Gyilkos suhanc.** Mozdroga Flore és Miticzan Jusztin besztercei oláh legények régi ellenségek. Egy ízben már súlyos következményekre vezetett verekedés volt köztük. A napokban aztán újból találkoztak a korcsmában, hol Mozdroga kést rántott és azzal össze-vissza szurkálta ellenfelét, ki irtózatos erőfeszítéssel futva menekült annak dühe elől. Mozdroga azonban utánna iramodott és egy karóval többször reá ütött, úgy, hogy Miticzan néhány perc múlva kilehelte a lelkét. A vérengző legényt letartóztatták.

* **Ismeretterjesztő előadás.** Az iparos munkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság 1905. évi március hó 19-én (vasárnap) délután 3 órakor a vegytani intézet termében ismeretterjesztő előadást rendez. A belépés díjtalan, a melyre az iparos polgártársakat és segédmunkásokat a helyi bizottság nevében meghívja: Dr. Haller Károly, elnök. Reményik Károly, Gámán Zsigmond alelnökök. Balázs Gyula, titkár. Előadást tart: Dr. *Ruzitska Béla*: „A chemia köréből.“

* **Beteg hirlapiró.** Versényi Béla a N. H. kiváló tehetségű segéd szerkesztője — mint mély részvétellel értesülünk — pár nap óta súlyos beteg fekszik Purjesz dr. klinikáján. Betegsége komolyabb aggodalomra nem ad okot, de előreláthatólag még jó ideig ágyhoz köti a derék hirlapirót, kinek sok jóismerőse kívánja a mielőbbi fegyógyulást.

* **Baleset egy építőkezésnél.** A vasuti pályaház mellett folyamatban levő építésnél tegnap délből jelentékeny baleset történt. Kulcsár István 19 éves építőmunkás leesett az álványról és egy építési anyaggal telt gödörbe hullván, súlyosan megsérült. A súlyosan sérült munkást derék mentőink beszállították a klinikára. A szerencsétlen ember fején szenvedett súlyos, de nem életveszélyes sebeket.

* **Veszedelemes köfejtés.** Bánffy-hunyadi tudósítónk jelenti: A Sebesvár és Székelyjő közötti útmén tén huzodó hegyekben ezidő szerint egy kolozsvári cég köfejtési

munkákat végeztet, még pedig az előirt óvintézkedések teljes figyelmen kívül hagyásával. A köfejtést olyan gondatlanul végzik, hogy állandóan óriási szikladarabok gurulnak le az uttestre, a járókelők életét veszélyeztetve. Tegnap éppen akkor zuhant alá egy ilyen kőkolosszus, a mikor Potra Gabrilla járt a kocsijával, a külömben is nagyon forgalmas uton. A szikla egyenesen a kocsira esett, azt összetörte, az egyik lovat ott agyonütötte, a másiknak pedig két lábát törte el, úgy hogy azt is le kellett bunkozni. Szerencsére a gazdájuk atig valamivel a veszedelem hely előtt leszált az alkalmazosságáról és gyalog ballagott a szekere után. Így elkerülte a szörnyű halált, a mely, ha kocsin ül, biztosan utoléri. A hatóság figyelmébe ajánljuk ezt az esetet, annak a hatóságnak figyelmébe, a mely még eddig az ujját sem mozdította, hogy a veszélyes bányaművelésnek vége vetessék. A közigazgatásnak erős kötelessége haladéktalanul intézkedni, hogy itt a közlekedés veszélytelenül történhessék.

x **Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávébehozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kitűnő minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!**

SZINHÁZ

Szentgyörgyi — Tarics. Eddig velünk együtt minden színházban járó úgy tudta, hogy „Ocskay brigadérosban“ Szentgyörgyi István Szörényi szerepét tölti be. Az „Ellenzéknek“ azonban — úgy látszik — külön előadásban mutatták be Héczy Ferenc drámáját, mert az ünnepi előadásról írott referációjában azt olvastuk, hogy Szentgyörgyi Taricsot játszott. Vajjon mit játszott akkor Tompa Kálmán?

Egy párisi regény. Feuillet nagyhatású drámája, mely minapi fölelevenítésekor olyan szép sikert aratott, holnap páratlan számú bérletben kerül színre. A dráma főszereplői ezuttal is Megyeri igazgató, Tóvölgyi Margit, Horváth Paula és Lackó Aranka lesznek.

Törvénykezés.

§ **Kolozsvári szociálista a nagyváradi tábla előtt.** Tatai Gyula kolozsvári szociáldemokraták egyik vezetője ellen egy Kolozsvárt tartott népgyűlésen mondott beszédéért az ügyészség vádat emelt. Az ügyben deiegált dési törvényszék Tatai Gyulát el is ítélte négy havi fogságra. Tatai a dési törvényszék ítélete ellen felebbezett. Felebbezése bíróságul az igazságügyminiszter a nagyváradi kir. ítélőtáblát jelölte ki, mely az ügygel tegnap foglalkozott. — Vádlottat dr. Friedländer Sámuel nagyváradi ügyvéd védte. A tábla az első bírói ítéletet helyben hagyta.

§ **Hat főtárgyalás volt kitzúve** tegnapra a kolozsvári kir. törvény-

szék elé. A főtárgyalásokat Csizsér Károly vezette és szavazó bírák Issekutz Gyula és Lázár Ernő voltak, a vádhatóságot Frits Béla ügyész képviselte két ügyben el kellett napolni a főtárgyalást, mert egyikben a vádlott, másikban (egy bonyolultabb pénzhamisításos ügyben) a tanuk nem jelentek meg. A letárgyalt ügyek közül érdekesebb volt a lopással vádolt Fogarasi Péter ügye, kiderült nevezettről, hogy a Dávid Ferencz-utca egyik házából nagy mennyiségű fehérneműt lopott. — Ezért, tekintettel a súlyosító körülményekre 6 havi börtön büntetést kapott. Szerencsésebb volt Banácsi Albert, kit ugyancsak lopáson értek, de kinél az enyhítő körülmények voltak tulnyomók úgy, hogy csak 3 heti fogságra ítéltek. 3 heti fogházbüntetést kapott ifj. Györfi Antal nagysármási lakos is, kit hatóság elleni erőszak vétsége miatt büntetett meg a törvényszék. Ellenben 6 hónapi börtönre ítélte ennek atyját id. Györfi Antalt, ki szolgáját a mezei ör tetteges bántalmazására felbízta. Ez utóbbiakat Váradi ügyvéd védte.

Közgazdaság.

Olcsó burgonya Kolozsvárt. A tanács közhírré teszi, hogy a földmivvelésügyi miniszter leirata szerint a városok szegény-néposztályai részére nagyobb mennyiségű burgonya készletet szerzett be, melyből a kérelmezők részére a kincstár költségén utánvét mellett métermázsánkénti 5 korona 50 fillér árban fog szállítani. Felhívja ennél fogva a tanács mindazokat, kik ezen kedvezményes burgonya készletből saját szükségletükre burgonyát óhajtanak vásárolni, hogy név-, lakcímkük és a vásárlandó burgonya mennyiségének métermázsákban való jelzése mellett a városi tanács gazdasági ügyosztályánál jelentkezzenek.

Új hegyközség. Keresztély Lajos kereskedelmi akadémiai tanár, birtokosnak, mint a békáspataki szőlőhegybirtokos közönsége megbí-

zottjának benyújtott kérdése szerint a Békáspatak szőlőhegy birtokosága hegyközséggé óhajt alakulni. Minthogy a betérjesztett kimutatás szerint úgy a birtokosok száma, mint a hegybirtok területének nagysága az 1894. XII. t. c. 62. §-ában a hegyközségi szervezethez megkívánt nyilatkozatát a tanács is tudomásul vette s annak alapján az 1894. XII. t. c. 62. §-a értelmében a békáspataki szőlőhegy birtokosságának hegyközséggé való alakulását 1905. évi április hó 30-ik napjának délelőtti 10 órájára a városház közgyűlési termébe kinttette. Erre az alakuló gyűlésre minden érdekelt birtokost azzal a hozzáadással idéztek meg, hogy azon magát bárki meghatalmazás útján is képviselheteti.

Pályázati hirdetmény Budapesten és Kolozsváron tartandó gyümölcsészeti tanfolyamokra. A földmivvelésügyi miniszter Budapesten (a m. kir. kertészeti tanintézetben) folyó évi április 3-tól április 8-áig Kolozsváron (a m. kir. gazdasági tanintézetnél) f. évi április hó 10 től 15-ig, gyümölcsészeti tanfolyamokat rendeztet. Célja ezen tanfolyamoknak: a., hogy ezen tanfolyamokon a fiatalabb és a fatenyésztés iránt érdeklődő lelkészekben a gyümölcsenyésztés iránti érdeklődés felkeltessék és azok abban szakszerű kiképzést nyerjenek, b., hogy a lelkészek a fatenyésztésnek, nemesítésnek, a gyümölcs értékesítésnek feltételeit, módját és természetes követelményeit megismerve és megkedvelve e hasznos és nemesítő foglalkozásnak az életben mivelői, tanítómesterei is buzgó terjesztőivé váljanak. Az egyes tanfolyamokra csakis 12 lelkész fog az állam költségére felvétetni, a kik egyenként 32 korona utitalányban és napi 4 korona ellátási díjban fognak részesíttetni. — Felhívtnak mindazon községi lelkészek, kik ezen tanfolyamokon résztvenni óhajtanak, hogy 1 koronás bélyeggel felszerelt kérvényeiket, a melyben lakhelyük (vármegye és község) életkoruk, nyelvismeretük, valamint azon körülmények is, hogy vidékük a gyümölcsstermelésre kedvező-e, felemlendő folyó évi március hó

21-éig bezárólag közvetlenül terjeszték fel. Ezen határidőn túl beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni. Oly lelkész, ki már ily tanfolyamon részt vett, nem pályázhatik. Segédlelkészek nem vétetnek föl. Az állami ösztöndíj mellett felveendő lelkészekon kívül fel fog még vétetni a tanfolyamra 3-4

földbirtokos és gazdatiszt is, a kik azonban állami ellátásban nem részesülnek. Ez utóbbiak kérvényeiket szintén folyó évi március hó 21-éig ugyancsak hozzám küldjék be.

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.
Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.
Kiadó „Napló“ hirlapkiadó-vállalat.

KIADÓ
április elsejére egy irodának, műhelynek vagy rakárnak kiválóan alkalmas földszintes udvari helyiség. Értekezhetni Főtér 13. I. em.

500mm.
kitünő minőségű szántáshoz való
préselt széna és sarju
eladó egészben vagy kisebb mennyiségben. Értekezhetni Vágóhid-tér 3 szám alatt.

= **Napló** =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohánytözsdekben és minden elárusítónál.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamattal mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközli.

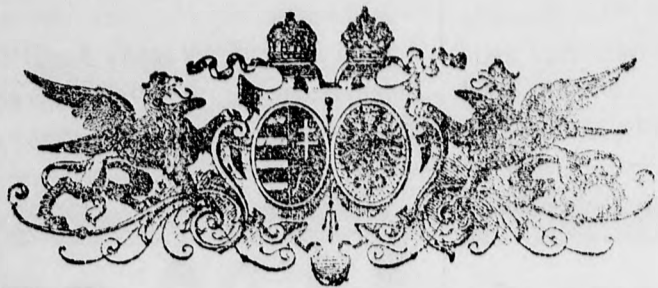
Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-
tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-
tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák, (turista, vadász, lo- vágó, tennis, kerék- pár stb.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista gal- lérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

Flókraktárak Magyarországon minden nagyobb városban.

Telefon-szám 431.

„Kristály”

gőzmosó intézet

Telefon 500. **KOLOZSVÁRT.** Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán viz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérneműket gyorsan a leg-
szébb kivitelben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani ural és női ruhane-
műket, selyem és szövet kelméket, kézimunkát, dísz-
darabokat stb. jutányos áráért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként
mosva és vasalva.

A ruhaneműk kívánatra díjmentesen elhozhatnak és
viszont tiszta állapotban pontos időre hazaszállítatnak.

A n. é. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA

ágyneműek üzletében — Telefon 405.

(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet
létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnek.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan mun-
káról és mindenben méltányos árákról, szives figyel-
mébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos
megbizatást kér a

„Kristály” gőzmosó intézet.

Fehérnemű mosva és mangolva 10 kr. kgrmonként.

A Z

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet”

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyom-
tatványok a legújabb és legdisze-
sebb kiállításban jutányos árákon

Vidéki megrendelések pontosan
teljesítetnek

Telefon szám 379.

